

Alchemilla

Lentenummer 2017

Colofon

De Alchemilla verschijnt viermaal per jaar in een oplage van 375 exemplaren.

Het IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een landelijke vrijwilligersvereniging met regionale afdelingen.

Omdat de IVN afdeling West-Friesland ervan overtuigd is dat werken aan een gezond leefmilieu belangrijk is voor ons, voor kinderen en voor u, houdt het zich bezig met allerlei natuuractiviteiten.

Het lidmaatschap kost € 24 per jaar. U ontvangt dan dit afdelingsblad en het landelijke IVN-blad Mens en Natuur.

De Alchemilla wordt gedrukt bij Editoo B.V. in Arnhem

Kopij naar redactie@ivn-westfriesland.nl

IVN afdeling West-Friesland

NME centrum: Streekbos Paviljoen

Postadres: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

Telefoon: 0228 520486

Email: info@ivn-westfriesland.nl

Website: www.ivn-westfriesland.nl

Facebook: www.facebook.com/ivnwestfriesland

Twitter: <https://twitter.com/ivnstreekbos>

Nummer KvK: Noordwest-Holland 40624859

RSIN-nummer: 809409914

ANBI: www.ivn-westfriesland.nl/ANBI

Het NME centrum is iedere zondag geopend van 13.00 - 17.00 uur

Dependance:

Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud

Contactpersonen

IVN afdeling West-Friesland organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neemt u dan contact op met onderstaande contactpersonen

Redactie Alchemilla:

Hans Verhoeven, T: 0228 515137

E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Michelle Prins, T: 06 22049814

E: m.prins@ivn-westfriesland.nl

Lisbeth van Lintel, T: 0228 517005

E: l.van.lintel@ivn-westfriesland.nl

Joke Tilgenkamp, T: 0229 235101

E: j.f.tilgenkamp@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Duurzaamheid : Geert Veldhuis

T: 06 52618372, E: g.r.veldhuis@ivn-westfriesland.nl

PR / Persberichten: Toos Brink

T: 0228 512316, E: t.brink@ivn-westfriesland.nl

Publieksactiviteiten: Frieda Bus

T: 0228 541489, E: f.bus@ivn-westfriesland.nl

Scholenwerk: Annette van den Berg

T: 0251 310397, E: a.vd.berg@ivn-westfriesland.nl

Exposities: Bepie van der Wegen

T: 0228 322338, E: b.vd.wegen@ivn-westfriesland.nl

IVN website: Rob den Hartog (zie Bestuur)

Vaarexcursies: Theo Ruiter

T: 0228 515797, E: th.ruiter@ivn-westfriesland.nl

Weidevogelwerkgroep: Geert Pietersen (zie Bestuur)

Knotwerkgroep: Rob Rijswijk

T: 0228 561642, E: r.rijswijk@ivn-westfriesland.nl

Ecowerkgroep: Louis van Wegen

T: 0228 316825, E: l.van.wegen@ivn-westfriesland.nl

IJsvogelwerkgroep: Douwe Greydanus

T: 0228 720119, E: d.greydanus@ivn-westfriesland.nl

Inventarisatie Streekbos: Hans Verhoeven

T: 0228 515137, E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Egboetje: Henk Lanting

T: 0228 313430, E: h.lanting@ivn-westfriesland.nl

Cursussen: Astrid Bijster (zie Bestuur)

Paddenstoelenstudiegroep PWF: Wil Stelling

T: 0228 315307, E: w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Natuurkoffer: Marianne Ouwerkerk

T: 0228 582303, E: m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Bestuur

Voorzitter: Geert Pietersen

T: 0228 523565

E: g.pietersen@ivn-westfriesland.nl

Secretaris: Gé Kenter

T: 0228 513362

E: g.m.kenter@ivn-westfriesland.nl

Penningmeester en

Ledenadministratie: Rob den Hartog

T: 0228 517593

E: r.den.hartog@ivn-westfriesland.nl

Rekeningnummer:

IBAN/Rekeningnummer: NL13 RABO 0167 7601 57

t.n.v. IVN afd. West-Friesland

Leden van Bestuur:

Astrid Bijster

T: 0229 275673

E: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Eleonora de Boer

T: 06 54254117

E: e.de.boer@ivn-westfriesland.nl

Foto's

Foto voorkant:

Paardenkastanje in volle bloei.

Zie ook artikel "Bij de voorplaat"

Foto Hans Verhoeven

Foto achterkant:

De lente is weer in het land.

Foto Toos Brink

Sponsors

Sponsors :

WFO notarissen, ABZ Seeds, KlimparkStreekbos, Westfriesland fonds, RABO bank, Autobedrijf Julius BV, Incotec : pagina 18

Voorwoord

Geert Pietstersen

Inspiratie is het woord dat bij het voorjaar hoort en inspiratie zit ook in dit voorjaarsnummer van Alchemilla. Het begint nog wel met een stukje winter, van de staartmezen die hun kostje ophalen bij de voedertafels in de tuinen, maar je voelt al dat het gaat om overleven en in het voorjaar aan nieuw leven te beginnen.

En dat geldt ook voor het werk in het ecoterrein. De baggerspecie die vorig jaar was uitgegraven had een jaar lang kunnen drogen en de werkgroep had daar een mooi plan voor bedacht. Een ijsvogelwand zou het worden. Via de West-Friese Beursvloer was er hulp toegezegd om met een kleine kraan de grond te verplaatsen en de wand aan te leggen, maar dat liep toch anders dan gedacht. De grond bleek nog niet genoeg opgedroogd om met een kraan te kunnen verwerken en een ijsvogelwand zat er (nog) niet in. Toch weerhield dat de mannen niet om de grond op de goede plek te krijgen, ze hadden genoeg inspiratie om de klus met de schep af te maken.

Bij het voorjaar denken we natuurlijk ook aan de bijen en insecten die weer uitvliegen, sommigen al in februari. Maar ze hebben het niet altijd gemakkelijk, zo blijkt uit de bijdrage over wilde insecten, honingbijen, imkers, tuinders, tuineigenaren en consumenten. Allemaal beïnvloeden ze op een of andere manier het milieu en de biodiversiteit. Gelukkig wordt ook uitgelegd wat wij daaraan kunnen doen. Samengevat komt het er op neer dat duurzaamheid daarvoor de sleutel is.

De kastanjeboom wekt in ieder seizoen verwondering, zo kunnen we lezen. Maar zie je een kastanjeboom volop in bloei dan is het toch echt wel lente.

In het voorjaar gaan veel activiteiten weer van start, zoals de weidevogelwerkgroep. Het vorig jaar was voor de weidevogelwerkgroep een goed jaar. Voor het eerst werden er meer nesten beschermd dan in de voorgaande jaren. Of dat een trendbreuk was moet dit jaar blijken. De vrijwilligers zijn in ieder geval zeer gemotiveerd om het veld weer in te gaan om, samen met de boeren en tuinders, de nesten van de weidevogels te beschermen. Dat wordt ook tijd, het eerste kievitsei is immers al gevonden.

Ook het scholenwerk en de vaarexkursies pakken de draad weer op. Zij kunnen hun excursies vanaf nu vanuit het nieuwe onderkomen van de boot de rondvaarten gaan starten. Verder zijn er de zondagsactiviteiten met een mooi programma en wordt ook het IVN Zomerkamp weer georganiseerd.

Ik wens allen een mooi voorjaar en veel inspiratie uit de natuur.

Van de bestuurstafel.

Gé Kenter

Allereerst een belangrijke mededeling. De notulen van de ALV kunnen wegens diverse omstandigheden niet worden geplaatst in het lentenummer van de Alchemilla en zullen dan ook worden afgedrukt in het zomernummer.

Het boothuis is bijna klaar. Het schelpenpad moet nog worden afgewerkt en de bovenkant van het boothuis moet nog worden beplant. Ook moet het recht van opstal nog worden ondertekend bij de notaris. Stichting Hervormd Weeshuis Grootebroek heeft het openstaande bedrag van het boothuis gesponsord, waarvoor hartelijk dank. De opening is gepland op 12 mei 2017 en is alleen voor genodigden.

Het volgende project is Het Egboetje. Hier is geen toilet en ook geen elektra aanwezig. Via een initiatief, maar los van de beursvloer in Enkhuizen, gaan we in overleg met het RSW aan de slag om daar een septic tank te plaatsen en stroom willen we op gaan wekken met zonnepanelen op het dak. Vergunning van H.H.N.K. is al rond. Wij houden u van het vervolg op de hoogte.

Vorig jaar heb ik opgeroepen om de RABO-fietstocht en de Grote Club Actie te gaan organiseren vanuit de leden; helaas meldde niemand zich hiervoor aan. Wederom doe ik een oproep om hulp bij de organisatie hiervan. Het geld hebben we erg hard nodig, mede door het sterk teruglopen van de gemeentesubsidies.

Rest mij u allen een mooi voorjaar toe te wensen.

Binnen wordt de soep genuttigd.....
foto Toos Brink

Samenwerking voor bestuiving

Louis van Wegen

Over wilde insecten, honingbijen, imkers, tuinders, tuineigenaren en consumenten.

Het voorjaar komt eraan en wie er oog voor heeft valt het op dat de Aardhommels al weer vliegen op de wilgenkatjes. Wind en kou trotseren ze om net als vlinders en honingbijen enorme diensten te bewijzen aan bijvoorbeeld fruittelers en zaadbedrijven. In het voorjaar komen overal tegelijk planten tot bloei. In april worden de eerste grasvelden alweer gemaaid. In juni worden alle bermen geklepeld. De hommels, vlinders enzovoorts moeten dan hun toevlucht zoeken waar de bloemenkaalslag aan voorbij ging. Hoe goed lukt dat en wat verandert er voor ze in de toekomst?

De bijen van Syngenta in Enkhuizen profiteren van de bloemen in het Schootsveld (voorground) en in het Streekbos (achtergrond).

Landschap

Het grootste deel van het Westfriesse landschap wordt beheerd door tuinders en boeren. Tot voor kort werkten de meeste mensen in de landbouw. De veeboeren met veel land hadden een hoge status in de gemeenschap. Het bestaan van veel (kleine) tuinders is nooit een vetpot geweest, zeker niet toen onze regio voornamelijk uit vaarpolders bestond. Inmiddels zijn de vaarpolders door ruilverkaveling veranderd in rijpolders met vele bedrijfsgebouwen, kassencomplexen en woongebouwen voor goedkope arbeidskrachten. Het landschap en de natuur zijn hierdoor enorm veranderd. Nog steeds staat de agrarische sector bekend om lage lonen en hard werken. De meeste agrariërs hebben tegenwoordig enorme schulden. Het afbetalen van schulden is belangrijker geworden dan het voeden van mensen. Dit leidde onder meer tot de vernietiging van dieren in de bio-industrie, voedselschandalen en grootschalige toepassing van gif.

De waardering voor agrariërs is sterk afgenomen. De voedselindustrie probeert al jaren om het vertrouwen van de consumenten te herwinnen. Een veelheid aan keurmerken moet de consument overtuigen van de goede bedoelingen.

Een andere grote verandering voor de natuur is het klepel in plaats van maaien in het openbaar groen (bermen, walkanten, speelweides enz.). De tractor met een klepelbak verpulvert met rond draaiende klepels het gewas en tegelijk alle insecten, eitjes en larven. Het strooisel blijft op de grond liggen en verdroogt. Voor een deel zakt het naar beneden zodat het op de grond tussen de afgeklepelde stoppels komt te liggen. Dit strooisel dekt de grond en de afgekorte planten af. Veel planten kunnen niet door de verteerde strooisellaag naar het daglicht toe groeien. Slechts een beperkt aantal soorten kan dit wel zodat de biodiversiteit afneemt.

De vegetatie met alles dat er in leeft wordt door klepels verpulvert en de strooisellaag blijft liggen.

Biologische kwaliteit met controle door Skal

Continue wordt gezocht naar manieren om de kosten te drukken en naar nieuwe manieren om de winst te vergroten. Groentezaden worden bijvoorbeeld voorzien van een omhulsel (coating) waarin vaak gif tegen insecten is opgenomen. Door gentechnologie is het mogelijk om groenten met gif te bespuiten dat wel het onkruid doodt, maar niet het productiegewas.

Andere nieuwe ontwikkelingen zoals de zorgboerderij en kamperen bij de boer zijn de laatste jaren ook ontstaan. De kwaliteit van groenten en fruit staan hierbij niet voorop. De kwaliteit van groenten en fruit staan wel voorop bij biologische boeren en tuinders die ook in West-Friesland gevestigd zijn. Eén van hen is Richard Sjerps uit Wijdenes die fruit en groenten van zijn tuin direct verkoopt aan het publiek. De fruitkraam op het adres Hemweg 6A is open van juli tot september. Belangrijker voor hem is de verkoop aan Amsterdamse restaurants. Kwekerij Sjerps voert het Europees Biologisch Keurmerk bekend van het groene logo met sterretjes. De groenten en fruit worden gecontroleerd door Skal, het draait om de thema's duurzaamheid (milieu, dierenwelzijn, mens&werk), transparantie en betrouwbaarheid. Door deze controle van Skal weet je als consument dat het gaat om een serieus keurmerk, dit in tegenstelling tot de andere keurmerken van de voedingsindustrie. Voor de productie van zijn fruit is Richard afhankelijk van insecten die de bloemen van zijn gewassen bestuiven. De Aardhommel en andere wilde insecten nemen dit voor hun rekening, ook honingbijen van imkers dragen hun steentje bij.

Richard Sjerps aan het werk in zijn fruittuin aan de Hemweg in Wijdenes

Chris Zonneveld op de vaste standplaats bij de Wieringermeer dicht bij de tuinen van Medemblik.

Dit jaar is 3% van de Nederlandse productie biologisch, het grootste deel wordt echter geëxporteerd. Internationaal neemt de vraag nog steeds toe. Supermarkten pikken daarvan een graantje mee door een beperkt aantal populaire biologische producten aan te bieden. In Hoorn en Enkhuizen zijn natuurvoedingswinkels met een volledig assortiment biologische producten. Biologische groenten en fruit worden weinig gegeten in Nederland vergeleken met de landen om ons heen. Het belangrijkste argument voor Nederlanders is dat biologische kwaliteit duurder is dan de gangbare producten. Daar staat echter tegenover dat de maatschappelijke kosten voor gangbare groenten en fruit hoger zijn dan de biologische groenten en fruit. De gangbare tuinders gebruiken kunstmest en gif die slecht zijn voor de natuur.

De achteruitgang van de natuur komt o.a. tot uiting door minder biodiversiteit. Dit wordt o.a. door Frank Berendse, hoogleraar Natuurbeheer en plantenecologie verkondigd. Berendse is een bekend voorvechter van wetenschappelijk gefundeerd natuurbeheer. Een veel gelezen boek van hem is "Natuur in Nederland" uit 2011 en recent schreef hij "Wilde Apen, natuurbescherming in Nederland". In deze laatste uitgave pleit Berendse voor het belasten van o.a. bestrijdingsmiddelen die gebruikt worden door de gangbare tuinders. De toename van belastinggeld op vervuilende bedrijfsmethoden heeft als voordeel dat de consumenten minder belasting hoeven te betalen, aldus Berendse. Dit voordeel weegt op tegen het feit dat de voedselprijzen stijgen. Biologische groenten en fruit worden op deze manier goedkoper t.o.v. groenten en fruit van lagere kwaliteit. De maatschappelijke lasten zoals afname van biodiversiteit worden hierdoor minder. Kort door de bocht: door over te schakelen op biologisch eten draag je bij aan biodiversiteit, groenten en fruit met gif moeten dus duurder gemaakt worden.

Standplaats Medemblik

Chris Zonneveld is imker in Medemblik, maar hij plaatst al vele jaren kasten bij Kwekerij Sjerps te Wijdenes. Na de zomer brengt Chris alle bijenkasten naar de vaste standplaats, Noordelijk van de bebouwde kom van Medemblik, om de volkeren in te winteren. Dit jaar overwinteren 25 bijenvolken in hun kasten zodat ze volgend jaar in maart weer kunnen uitvliegen.

Op het IJsselmeer hebben zijn bijen niets te zoeken. In de Wieringermeer vinden ze soms tijdelijk bloemen om nectar en stuifmeel te verzamelen op de akkers waar groenbemesters gekweekt worden. Soms is er wat te halen in de volkstuinten, maar Chris schat in dat dat niet veel oplevert omdat daar veel tuinders zijn die bestrijdingsmiddelen gebruiken, "nog meer dan gewone boeren". Op de Westfriese Omringdijk groeien niet veel bloemen, omdat de schapen die er grazen het gewas bijna niet tot bloei laat komen. De bermen van de wegen worden heel vaak geklepeld en gemaaid. Overigens gebeurt dat tegenwoordig in twee fasen: vroeg in het groeiseizoen wordt alleen vlak langs de verharding geklepeld en later wordt de rest pas geklepeld. Hooilanden zijn er niet meer. In de overgebleven graslanden groeien enkele soorten gras, maar bijna geen bloemen. Westelijk van Medemblik liggen de Waterberging Twisk en kadetjesland Oostermare. Hier staan bloemen, maar dit gebied is zo open dat een groot deel van het jaar de wind een behoorlijke hindernis is. Bovendien vliegen de bijen maximaal 3 kilometer om voedsel te zoeken, anderhalve kilometer heen en anderhalf terug.

Maar waarom is deze vaste standplaats dan toch goed voor Chris om zijn bijen te laten overwinteren? Op het land waar de kasten staan heeft hij ruimte om zelf bloemen te kweken. Belangrijker nog is de nabijheid van tuinen van de inwoners van Medemblik. In veel tuinen staan in het zomerhalfjaar allerlei sierplanten te bloeien. De tuinen die volledig bestraat zijn met tegels spelen geen rol voor de bijen en dus ook niet voor de vlinders, hommels, zweefvliegen enz. De tuinen met bloeiende planten waarop bijen en andere insecten stuifmeel en nectar vinden zijn heel belangrijk voor de honingbijen. Klimop tegen de muur of de schutting, vlinderstruiken, vaste planten zoals Marjolein, Bieslook, Daslook, Addertong, Geitenbaard, Canadese guldenroede, enzovoort zijn heel gewild. In de bebouwde kom is minder wind waardoor de zon het microklimaat snel opwarmt. Dit gebeurt al aan het einde van de winter als de bolgewassen zoals Crocussen en Tulpen bloeien.

Nog een belangrijk voordeel is dat noch in de tuinen, noch in het openbare groen gif gebruikt wordt.

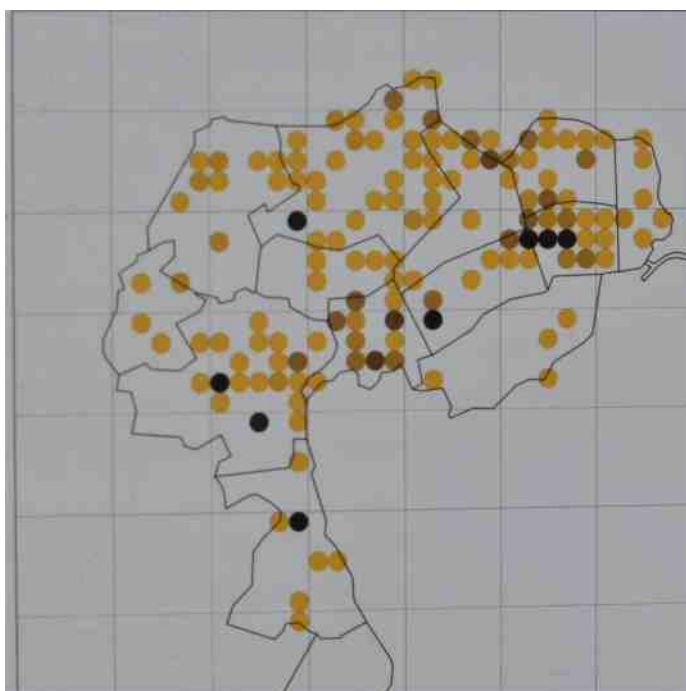
Standplaats Wijdenes

Afgelopen zomer had Chris bijenkasten staan in de fruittuin van Richard Sjerps aan de Hemweg in Wijdenes. Dat wil Richard graag, want goed bestoven bloemen van aardbei-

planten leveren veel grotere vruchten op dan bloemen die niet goed bestoven zijn en kersenbomen leveren geen fruit als er geen bestuivers zijn. Ook andere insecten kunnen de aardbeibloemen bestuiven, sterker nog, wilde insecten zijn efficiënter dan gekweekte honingbijen. Echter, die wilde insecten kun je als fruitkweker niet zomaar je tuin in lokken. In de omgeving van Richards tuin zijn weilanden, kassenbedrijven en fruittuinen waar gif (gewasbeschermingsmiddelen, met gif gecoat zaad, e.d.) gebruikt wordt. Chris levert ongeveer 80.000 bijen aan en die blijven in de buurt van de bijenkasten. Dus als Chris de bijenkasten bij Richard plaatst, dan zullen ze daar overleven op de bloemen die ze in de kwekerij vinden.

Tussen Hoorn en Venhuizen ligt kwekerij Sjerps (rode rechthoek) waar na juni bijna geen bloemen meer zijn en weinig tuinen voor insecten om te overleven.

De verspreiding van het Groot koolwitje in 2006: tussen Hoorn en Venhuizen werd deze zeer algemene vlinder toch niet veel gezien omdat er weinig bloemen zijn in het agrarische gebied en de schaarse tuinen (Bron: Vlinderatlas West-Friesland, KNNV).

Chris heeft in het verleden op verzoek van andere, gangbare, tuinders ook bijenkasten in hun fruittuinen geplaatst. Dit waren tuinen met alleen perenbomen of appelbomen waar ook gif gespoten werd, feitelijk monoculturen. De bloesems van alleen maar perenbomen leveren niet voldoende nectar op voor de bijen om te kunnen overleven. In drie weken tijd kunnen de bijenvolken beginnen honger te lijden omdat er in de omgeving geen of te weinig andere bloemen zijn waarvan ze nectar kunnen winnen. Als de bijenkasten lang in een gangbare fruittuin blijven staan dan gaan er bijen dood van de honger omdat ze heel honkvast zijn, trouw aan hun kast. Het kan ook gebeuren dat het hele volk gaat zwermen, dus dat het volk de kast verlaat op zoek naar voedsel dat in de gangbare fruittuin niet te vinden is. Zo raakt de imker zijn kostbare volk kwijt.

Chris zet zijn bijenkasten graag in de fruittuin van Richard, want die werkt biologisch: geen gif, geen kunstmest e.d. De aardbeiplanten van Richard leveren geen nectar en slechts weinig stuifmeel, dus daarop kunnen de bijen niet overleven. In dezelfde fruittuin staan echter nog veel meer andere planten te bloeien: andere soorten fruit, bloemen in het gras en verschillende soorten struiken in windkeringen. Veel van die plantensoorten hebben bloemen waar de bijen stuifmeel en nectar vinden. Dankzij deze biodiversiteit kunnen de bijenkasten van Chris maart tot september in de tuin van Richard blijven.

Operatie Steenbreek

Wilde insecten en honingbijen ("landbouwhuisdieren" aldus Frank Berendse) zijn in West-Friesland afhankelijk van bloemen in tuinen en openbaar groen om te overleven. Vooral in de periode na het kliepelen van de bermen, wal-kanten, speelweides, enzovoort moeten deze dieren het hebben van bloeiende planten die niet gekliepeld, gemaaid en geknipt worden.

Het IVN werkt samen met de KNNV in Operatie Steenbreek. Op internet is nog veel meer te lezen en filmpjes zijn te zien over onze activiteiten die samen te vatten zijn als "tegel eruit en plant erin". Vanaf 16 maart is er een tentoonstelling over dit onderwerp in het Streekbos Paviljoen en op 19 maart is er een markt bij MAK Blokweer. Elke tuineigenaar kan hieraan bijdragen, ook in de tuinen van andere mensen die niet zo handig zijn.

Ontluikend blad Meidoorn
foto Lisbeth van Lintel

Activiteitenoverzicht IVN WF april t/m juni 2017

Zaterdag 1 april

Volwassenenactiviteit: Knotten in de regio om 9.00 u

Help het landschap mooier maken met de knotwilg- groep.

Informatie: Rob Rijswijk 0228 561642.

Zondag 2 april

Gezinsactiviteit: Wonderpadwandeling

Een ruik-, voel- en hoorwandeling door het Streek- bos voor visueel gehandicapten. Twee uur wandelen o.l.v. IVN-gidsen langs genummerde routes. Start om 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Aanmelden bij Irene Eekhout: 06 15614849.

Zondag 2 april

Kinderactiviteit: Lente in het Egboetswater

Wandeling over natuurspad in lentetooi. Start om 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. Laarzen aanbevolen.

Informatie: Ria de Graaf 06 40392703.

Zaterdag 8 april

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Ecoproject

Help mee om de flora en fauna in kaart te brengen. Verzamen om 9.00 u - start 9.30 u en tot de middag inventariseren.

Info: Hans Verhoeven 06 18903922.

Zondag 9 april

Gezinsactiviteit: (Zomer)vogels en broedtijd

Fred Weel vertelt over vogeltrek, leefwijze en soorten in het Streekbos. Start 14.00 u bij IVN in het Paviljoen.

Maandag 10 april

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Meehelpen flora en fauna te onderzoeken en in kaart te brengen. Aanvang 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert.

Informatie: Ria de Graaf 06 40392703.

Maandag 10 april

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Streekbos door Paddenstoelen studiegroep PWF.

Verzamelen bij IVN in Streekbos Paviljoen. Van 12.30 - 15.00 u inventariseren, tot 17.00 uur microscopisch onderzoek in het Paviljoen.

Opgave: Wil Stelling 0228 315307 of w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Zondag 16 april

1e Paasdag

Volwassenenactiviteit: Kost en kleding in de 17e eeuw

Lezing over kleding en eten in de 17e eeuw door archeologievrijwilligster Gerti de Koeijer. Kosten à €4,- p.p. incl. lekkere hapjes. Aanvang 14.00 uur in het Streekbos Paviljoen. Opgave bij Gerti 06 18333867.

Maandag 17 april

2e Paasdag

Kinderactiviteit: Lieve Paaskuikentjes

Kinderboerderij SKIK neemt uitgedroogde kuikens en kwartels mee naar het IVN Streekbos Paviljoen. Met doorlopende film, quiz en kip-en-eiverhaal vanaf 14.00 uur bij IVN.

Zaterdag 22 april

Gezinsactiviteit: Bloesemwandeling

Bloeiende fruitbomen bij Fruitkwekerij 't Keetje aan de Kadijkweg 65a, 1614 MA Lutjebroek. Om 11.00 uur leiden de fam. De Boer en Heleen Peerdeman de bezoekers rond langs de boomgaard, de zorgboerderij, het terras en de winkel. Kosten à € 2,- p.p.

Vooraf aanmelden op: 0228 562894

Zondag 23 april

Gezinsactiviteit: Bloemenbom voor bijen

Om 14.00 uur samen bloemen-zaad-bommen maken bij IVN in het Streekbos Paviljoen en daarna uitstrooien in het bos. Zo worden de insecten aan voedsel geholpen.

Zondag 30 april

Gezinsactiviteit: Voorjaarswandeling Egboetswater

Met start om 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. Met Siep Konijn naar de bollen, bijen, beestjes en stinzenplanten.

Zondag 30 april

Kinderactiviteit: Egels te kijk

Start 14.00 uur met informatie over herkomst, voedsel en verzorging van egels bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Bewonder de egels van De Bonte Piet en ga mee het Streekbos in om ze vrij te laten.

Zondag 30 april

Volwassenenactiviteit: Het Drachterveld Blokker

Nieuwe waterberging met oeverwaluwand in oud zee- kleigebied. De rondwandeling olv IVN-gidsen start om 14.00 uur op het Wijzenddijkje bij hek Drachterveld.

Per auto afslag Noorderdracht Blokker bij de molen.

Zondag 7 mei

Nationale vogelweek 2017 Gezinsactiviteit: Passie voor vogels IVN

Met vogeltentoonstelling in het Paviljoen tijdens zondagse openstelling van 13.00 - 17.00 uur. Om 14.00 uur start lezing/fotopresentatie over vogels in het Paviljoen en gelijk- tijdig start een vogelwandeling door het Streekbos.

Over alles wat vliegt, zingt en broedt.

Zondag 7 mei

Gezinsactiviteit: Ontdek het Zanddepot

Wandeling door afgesloten natuurgebied met bijzondere flora, fauna en historie. Verzamen om 14.00 u bij de poort van SBB, Dijkgraaf Grootweg/Grootslagweg Andijk.

Advies: stevige schoenen of laarzen aandoen.

Zondag 7 mei

Kinderactiviteit: Egels van de Bonte Piet

Na uitleg over het egelleven zullen de opvangegels worden uitgezet tijdens de wandeling door het Egboetsterrein. Start om 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert.

Maandag 8 mei

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Meehelpen aan flora en faunaonderzoek en in kaart brengen. Aanvang 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert.

Informatie: Ria de Graaf 06 40392703.

Zaterdag 13 mei

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Ecoproject

Help mee om de flora en fauna in kaart te brengen. Verzamelen om 9.00 u - start 9.30 u tot de middag.

Info: Hans Verhoeven 06 18903922

Zondag 14 mei

Gezinsactiviteit: Terugkeer zomervogels

Vroeg uit de veren... en dan naar het knusse Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud. Om 9.00 start de wandeling door het terrein om vogels te spotten met een IVN-verrekijker. Laarzen aanbevelen.

Zondag 14 mei

Gezinsactiviteit: Verrassende Moederdagvaartocht

Verzamelen om 14.00 uur bij IVN in het Paviljoen. De fluisterboot vaart via de Kerkesloot door omgeving Streekbos. Onderweg aandacht voor flora en fauna.

Opgave: Pieter Karel, 06 53259822, kosten à € 2,50 volw. / à € 1,- per kind. Verzamelen bij IVN in Paviljoen.

Zondag 21 mei

Volwassenenactiviteit: De Suyderbraeck Scharwoude

Een prachtige wandelexcursie vol natuur en historie. Advies: trek stevige schoenen en een lange broek aan. Verzamelen om 14.00 uur op Zesstedenweg 20, 1634 DN Scharwoude. Opgave/informatie bij: Janny Wilkie 0229 243562 of jannyvandiepen@hotmail.com

Zondag 28 mei

IVN 2e hands Boekenmarkt

Boeken voor mooie prijzen van 13.00- 16.30 uur in het Streekbos Paviljoen. Boeken over? Afgeven bij IVN-balie of bel 06 18724402 of 06 52618372 om op te laten halen.

Zondag 28 mei

Gezinsactiviteit: Varen met verhalen

Verzamelen om 14.00 uur bij IVN in het Paviljoen. Met de Wilskracht varen en luisteren naar Theo's verhalen over historie en natuur.

Aanmelden: Theo Ruiter, 0228 516367, kosten à € 2,50 p. / à € 1,- per kind.

Zondag 4 juni

Gezinsactiviteit: Medicinale kruiden / eetbare planten

Annet van den Tweel en Yvonne Komen zijn twee ervaren kruidendeskundigen die advies geven over "goed groen" in het Streekbos.

Start wandeling 14.00 uur vanuit het IVN in het SP.

Woensdag 7 juni

Gezinsactiviteit: Bijen houden en insecten bekijken

De kennis van imker Willem Nijhuis over zijn bijen-kasten en wandel met IVN-gids Henk Lanting over het verrassende natuurspad. Start om 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud.

Zaterdag 10 juni

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Ecoproject

Help mee om de flora en fauna in kaart te brengen. Verzamelen om 9.00 u - start 9.30 u en tot de middag.

Info: Hans Verhoeven 06 18903922.

Zaterdag 10 juni

Landelijke IVN Slootjesweekend

Gezinsactiviteit: Waterdientjes vangen

Kinderen en ouders genieten van deze leuke activiteit met wonderlijke beestjes. Gidsen met boeiende kennis over de visstand helpen een handje.

Start om 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud.

Zondag 11 juni

Open Dag Waterrecreatie en Sport Streekbos

Watersport- en survivalactiviteiten rond de plas van 11.00-16.00 uur door allerlei (sport)organisaties. Gratis varen met de IVN-fluisterboot op gezette tijden, zie de klok. Historie vaarpolder en alles wat zwemt, groeit en bloeit, komt aan bod tijdens de vaartocht door het Streekbos.

Waterdientjes vangen in de supersloot van het Streekbos met schepnet, loepjes en zoekkaarten. Doe mee met de landelijke actie IVN Slootjesweek-end.

Verzamelen om 14.00 of 15.00 uur bij IVN in Streekbos Paviljoen, van daaruit samen wandelen naar visplaats. Vooraf opgeven voor waterdientjes vangen bij Heleen Peerdeman: 0228 511208.

Maandag 12 juni

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Meehelpen de flora en fauna te onderzoeken en in kaart te brengen. Aanvang 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert.

Informatie: Ria de Graaf 06 40392703.

Zondag 18 juni

Landelijke biologische boerderijdag

Gezinsactiviteit: Vaderdagvaartocht en naar de boer

Open Stal van 11.00 -17.00 uur op de biologische boerderij Schapenstreek, De Gouw 57a, 1614 MB Lutjebroek. Vanaf 13.00 uur vaartochten met IVN-fluisterboot naar De Weelen en de waterberging aldaar. Historie vaarpolder en alles wat zwemt, groeit en bloeit langs de vaarroute.

Opgave: Gé Kenter 06 55733077. Kosten vaartocht: à € 2,50 p.p./ à € 1,- per kind.

Zondag 18 juni

Gezinsactiviteit: Orchideeën in het Zanddepot

Wandeling door afgesloten natuurgebied met bijzondere orchideeën. Verzamelen bij poort SBB, Dijkgraaf Grootweg/Grootslagweg Andijk om 14.00 u.

Twee IVN-gidsen vertellen over deze bijzondere bloem met zijn schoonheid en symboliek.

Zondag 25 juni

Gezinsactiviteit: Bijenbroed en honing

Imker Baldi Dekker komt smakelijk vertellen over nut en noodzaak van het houden van bijen. Aanvang 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Koninklijke onderscheiding voor Theo en Corrie Ruiter-Duin

Toos Brink

Theo Ruiter en zijn Corrie mogen zich voortaan lid in de orde van Oranje-Nassau noemen. Onze schipper en zijn vrouw kregen op 18 december 2016 allebei een lintje opgespeld door Nico Slagter, loco-burgemeester en voorzitter van het RSW. Een welverdiende onderscheiding voor hun jarenlange vrijwillige inzet en maatschappelijke betrokkenheid voor de samenleving op tal van terreinen.

Nico noemde een lijst van activiteiten en een diversiteit aan hobby's van Theo: decorbouwer bij Toneelvereniging Vondel, voorzitter van Schilderskring Bessie, klusser bij Beschermd wonen (ringleidingen aanleggen), lezingen geven namens de Guppenvereniging, vrijwilliger bij St.Nicolaas Verpleeghuis en nog een aantal verdiensten. Voor

IVN is hij populair als klusser, rasverteller en schipper van de Wilskracht én ontwerper van het nieuwe boothuis dat die week is opgeleverd. Deze vorstelijke beloning is hem van harte gegund!

Ze waren compleet overdonderd, daar in restaurant IJgen-weis. Gelokt voor een etentje en dan opgewacht worden door familie en vrienden, o.a. van toneelvereniging Vondel, schilderskring Bessie en een aantal IVN-afgevaardigden. Dat doet wat met je.

Corrie doet haar vrijwilligerswerk niet in stilte, maar met accordeonmuziek. Ze zorgt voor een vrolijke noot in diverse verzorgingstehuizen, organiseert er ook muziekactiviteiten. Of begeleidt het zeemanskoor De Shappetouwtjes waar Theo zorgt voor de geluidselectronica. Zo treedt je samen op.

Hun 'trouw en staat van dienst' werd beloond met zoenen, gebak, prachtige boeketten en diverse cadeautjes. Dat mag een keer als je zoveel hebt gedaan: gefeliciteerd Theo en Corrie!

Het gehuldigde paar
foto Harrie Kusters

De Natuurkoffer- werkgroep

Ruim drie jaar geleden is de Natuurkofferwerkgroep in het leven geroepen. We bezoeken verzorgingshuizen waar onze groep in huiskamersfeer de natuur naar binnen brengt.

Het geeft een fijn gevoel als je ziet hoe de mensen genieten van kleine dingen zoals het aaien van de opgezette dieren, hoe ruikt lavendel ook al weer en hoe voelt schapenwol. Bij het zien van de houten schaatsen komen verhalen los en in het voorjaar worden er kettingen van madeliefjes gemaakt. Bij het zien van het roodborstje wordt er spontaan gezongen. Dit jaar hebben we alweer vier locaties bezocht.

Onze groep bestaat uit:
Astrid Bijster, Ria de Graaf,
Ineke Hoffer, Nel Kleton,
Marianne Ouwerkerk,
Heleen Peerdeman en
Beppie van der Wegen.

Marianne Ouwerkerk, Beppie van der Wegen en Ria de Graaf

Op bezoek in Wilgenhof Wervershoof

Ria laat voelen in

Marianne checkt de inhoud op versheid

Een tijd geleden met Adri Bozelie nog in het Streekhof

foto Toos Brink

Ineke

foto Heleen Peerdeman

Heleen

foto Toos Brink

Nel in actie

het Streekbos

foto Marianne Onwekerk

Astrid met bloemen

foto Marianne Onwekerk

Ineke op de Waterwekenmarkt

De natuurkoffer uitgestald in het Sint Nicolaas in Lutjebroek

foto Marianne Onwekerk

In het Sint Nic.

Column

Marianne Ouwerkerk

Duurzaamheid

Meteen moest ik denken aan de eerste keer dat ik bij mijn schoonfamilie over de vloer kwam. Ik wist niet wat ik zag. Daar werd toen al duurzaamheid toegepast. In de tuin hing een hele rits plastic boterhamzakjes aan de waslijn. Op mijn vraag waarom al die zakjes daar hingen, vertelde mijn aanstaande schoonmoeder: "Die zakjes kosten geld en zolang ze niet stuk zijn kun je ze gewoon uitwassen". Wat bleek? Niks duurzaamheid maar "ons bint zunig." "Nou," dacht ik bij mezelf: "Dat ga ik dus echt niet doen." En ik heb woord gehouden.

Tot.. ik in Canada de zippers ontdekte. Dat was pas handig. Nooit gezien in ons land, dus heb ik een paar verpakkingen ingeslagen. Weer terug in Holland ging ik op zoek naar deze zakjes met ritssluiting maar helaas, ze waren hier nog niet verkrijgbaar. En ja hoor, Marianne was omgeturnd. Niet zakjes plakken maar zakjes wassen. Want deze zijn zo handig... Niet alleen voor brood maar ook ruimtebesparend in de diepvries en zelfs als minikweekkasje. Na het verhaal van de plastic soep doe ik dit ook uit duurzaamheidsoverwegingen. Veel materiaal kun je hergebruiken.

Een paar voorbeelden: Van een toiletrolletje - <https://www.justbeyou.nl/diy-lege-wcrol/> - maak je onder andere heel snel twee kartonnen kweekbakjes en nog veel meer. De nasibakjes van de Chinees zijn perfect voor de diepvries en magnetron.

Smeerkaaskuipjes voor restjes jus en saus of mee te nemen op excursie.

Inmiddels zijn de zippers wel verkrijgbaar maar ik was nog steeds plastic zakjes uit. Behalve de poepzakjes van Hektor, die verdwijnen in de grijze klike.

<https://www.justbeyou.nl/diy-lege-wcrol/>

Kijken naar Staartmezen.

Wil Stelling

Het is begin januari, somber grijs weer, echt een dag om de kerstversiering op te ruimen. Ik sta in de keuken als alles weer in de kast ligt en ik even een blik werp op de hoeveelheid vogelvoer die buiten hangt. Zo te zien is er nog genoeg vandaag. Dan hoor ik korte, hoge tsjirpende geluidjes. Een groepje Staartmezen (*Aegithalos caudatus*) komt even langs. Meestal blijven ze niet lang op eenzelfde plek. Ze zoeken vaak spinnetjes of kleine insectjes en inspecteren snel de takjes en twijgjes. Ze zijn altijd in een groep en roepen elkaar voortdurend. Meestal geeft 1 vogeltje het sein

Witkopstaaftmees
foto Wil Stelling

voor vertrek en dan volgen de anderen snel. In de wintermaanden komen ze ook wel op voedertafels af. Ze gunnen elkaar het eten en jagen elkaar niet weg, dus zie je ze soms met meer tegelijk aan een vetbol of pindasnoer hangen. Ik heb net een andere camera en het kost wat tijd om die te leren kennen. Hij ligt daarom gebruiksklaar op de keukentafel, want er zitten regelmatig vogels in de tuin. Dan kan ik mooi de camera uitproberen. En ik heb net twee dagen eerder de ramen weer eens gelapt.

Dus hup, camera aangezet en foto's maken. Wel door het glas heen, want anders zijn ze alweer vertrokken. Als acrobaten hangen ze aan de takjes en aan de pinda's. Staartmezen zijn het hele jaar te zien, het zijn jaarvogels waarvan een deel hier broedt. Ze hebben een klein, bol lijfje en een lange staart. Ze zijn ongeveer 13 tot 16 cm lang en de helft daarvan is staart. Meestal hebben ze een zwarte wenkbrauwstreep. Dan is het de Midden-Europese soort (*Aegithalos caudatus europaeus*), die hier algemeen is.

Maar zelden zie je vogeltjes met veel meer wit. Dan zijn het Witkopstaartmezen (*Aegithalos caudatus caudatus*) uit Noord- en Oost-Europa die in de winter hier naar toe trekken.

Pas toen ik de foto's op de computer bekeek zag ik dat er bij mij ook Witkopstaaftmezen (*Aegithalos caudatus europaeus*) tussen zaten. Bij deze vogels zit er toch nog iets kleuring in het wit van de kop. Er is geen officiële definitie van het leefgebied van deze variant. Vóór die tijd kende ik het verschil niet.

Zo zie je maar weer, altijd je ogen open blijven houden en opletten in de natuur. Dan ontdek je steeds iets nieuws.

Samenloop van hoop

Heleen Peerdeman

We kennen allemaal wel mensen die door de ziekte kanker niet meer beter zijn geworden en zijn overleden, maar ook gelukkig veel mensen die door medicijnen en behandelingen zijn genezen. Voor nieuw onderzoek is veel geld nodig. Voor dit doel is er een speciaal estafette-wandelweekend georganiseerd op 17 en 18 juni door Samenloopvoorhoop West-Friesland van de KWF Kankerbestrijding.

Wandelsportvereniging De Haringstadters en IVN West-Friesland willen hier graag aan mee doen. Er zijn 20 teams waar je je bij in kunt schrijven en wij zijn team 18.

Wat is de bedoeling? In en om het Streekbos Paviljoen is een klein parcours uitgezet die we met elkaar gaan wandelen. We vormen groepjes die gedurende een tijdblok van 1 uur een aantal keren het zelfde rondje lopen. Vervolgens treedt een nieuwe ploeg aan en gaat door met een volgend tijdblok van 1 uur. Het is de bedoeling dat er 24 uur altijd iemand van het team op het parcours wandelt.

Er wordt gestart op 17 juni om 14.00 u. en de finale is op 18 juni om 14.00 u. 24 Uur lang is er van alles te zien en te beleven in en om het Streekbos Paviljoen. We hebben net als de vele andere teams een partytent met info en verkoop-artikelen op het veld staan. Ook is het IVN-bezoekerscentrum open.

Om mee te doen moeten we natuurlijk wel weten wie mee doet en er moet een planning gemaakt worden om gedurende die 24 uur ten minste iemand op het parcours te houden. Inschrijfformulieren liggen vanaf de eerste week van maart in het kantoor van IVN West-Friesland. Iedereen kan meedoen met een inschrijfgeld van minimaal € 15,- per persoon. Elke deelnemer krijgt een T-shirt maar er één aantrekken van het IVN is ook leuk en herkenbaar natuurlijk voor de club.

Mocht iemand wel mee willen doen maar is dat fysiek een probleem, dan kan die persoon zich ook opgeven om het Streekbos Paviljoen te bemensen.

Op de komende Algemene Ledenvergadering zijn er lantaarnezakken te koop. Die kosten € 5,- per stuk. Bij de openingsceremonie branden die langs het parcours.

Opgave is wenselijk via site Samenloopvoorhoop/West-Friesland met vermelding team 18. Opgave kan ook bij Heleen en Theo Peerdeman T: 0228 511208 of M: 06 51156999 en bij Nel van Dijk M: 06 27540884

P.S. U kunt natuurlijk ook zelf nog verdere ideeën om geld in te zamelen bedenken. Die kunt u op de dagen zelf met de organisatie delen. Denk aan wandelingen met een thema waar je goed in bent of vaartochtjes met de IVN-Fluisterboot, enz. enz.

IVN-Zomerweek 2017

Van 4 t/m 11 augustus 2017 organiseren wij de 34e IVN-Zomerweek in Noord-Brabant, Het Groene Woud, Van Gogh Nationaal Park.

Een compleet verzorgde excursieweek voor natuur- en cultuurliefhebbers vanaf 5 jaar.

Samen met lokale (IVN-)vrijwilligers vullen we de week met een boeiend programma in de natuur, met een op de omgeving toegespitst thema. Iedereen vanaf 5 jaar kan meedoen.

We gaan er vanuit dat de deelnemers een goede conditie hebben, want er staan stevige wandelingen en/of fietstochten op het programma. Lidmaatschap van het IVN is niet vereist, wel een flinke dosis enthousiasme.

Dus: alleen, samen of met (éénouder) gezin: schrijf je in voor een heerlijke actieve natuurweek in een mooi stukje Nederland.

Het gebied heeft een bijzondere flora en fauna en een verscheidenheid aan natuurgebieden, gelegen op de Roerdalslenk, een verzonken deel tussen de Veldbissbreuk en de Peelrandbreuk, met veel bos, heide en vennen, zoals de Oisterwijkse Bossen en Vennen, de Kampina, de Oude Hondsborg, de Ter Braakloop, het Galgeven en veel meer. De biologische maaltijden worden verzorgd door Edel Catering.

Een enthousiast jeugdteam begeleidt deze week overdag de kinderen met op natuur gerichte activiteiten, zodat ook de ouders zelf op excursie kunnen.

Accommodatie: Wij verblijven op de accommodatie 'Morgenrood' te Oisterwijk (N-B), een Nivon-natuurvriendenhuis en camping, te midden van het grote natuurgebied 'Van Gogh Nationaal Park'.

Je kunt zowel binnen- als buiten slapen (tent, camper, caravan), maar omdat het aantal binnenslaapplaatsen beperkt is (34 personen in tweepersoonskamers), is voor diegenen die binnen willen slapen tijdig reserveren noodzakelijk.

Zowel de accommodatie als het kampeerterrein liggen beschermt in het bos- en heidegebied en er is veel speelruimte.

Wij zorgen voor: - slaapruimte in 2 persoonskamers of u gebruikt uw eigen kampeermiddel - biologische maaltijden - koffie en thee - een afwisselend activiteitenprogramma voor volwassenen met o.a. excursies, lezingen en ontspanning - apart programma voor kinderen v.a. 5 jaar o.l.v. jeugdbegeleiders - fietsen kun je zelf meenemen of plaatselijk huren.

Deelnamekosten: IVN-ers en gezinsleden vanaf 14 jaar: Kamperen € 255,- ; **niet lid:** € 275,- **Binnen slapen:** € 285,- ; **niet lid:** € 305,-
Kinderen tot en met 13 jaar: €130,-

Voor mensen met een minimum inkomen is een korting mogelijk.

Verdere informatie kunt u op de website bekijken: www.ivn.nl/zomerweek of mailen naar: h.moonen3@kpnmail.nl of colettedehaas@hotmail.com

Per post naar: Harrie Moonen, Kapelaan Koopmansplein 63, 5212NV 's Hertogenbosch

Floridus Tuin en Groen zet machine in voor grondverzet in Ecoproject

Toos Brink en Louis van Wegen

Een jaar geleden is de plas van het Ecoproject dieper gemaakt. De vrijgekomen grond is toen tijdelijk achter de uitkijkpost aan de zuidkant van de plas gestort. De Ecogroep kwam daarna op het idee om met deze grond een ijsvogelwand te maken op de glooiende oever van de plas maar het liep allemaal heel anders...

Tijdens de beursgang in de RSG in Enkhuizen op 17 november vorig jaar werd met een slag op de gong de vraag van IVN West-Friesland om de grond te verwerken tot een ijsvogelwand en het aanbod van Floridus voor hulp daarbij gebundeld. Daarna werd samen een matchformulier ingevuld die door de notaris is bekrachtigd. Sander Hoogland van Floridus Tuin en Groen uit Nibbixwoud stelde zijn minigraver met machinist een dag beschikbaar ter waarde van € 650,- voor IVN West-Friesland met als tegenprestatie een IVN-excursie.

Toen Mark met de graafmachine van Floridus 's ochtends vroeg op 8 februari begon te werken had de Ecogroep al afgezien van het idee van een ijsvogelwand. Kort na de start liep Mark met zijn graafmachine ook nog eens vast in de natte grond... Gelukkig had Ko Markusse al wat voorwerk gedaan door een aarden bank te maken die bedoeld is voor de bezoekers van de uitkijkpost waaronder excursiegroepen. Eerst maar een bakkie troost gaan halen bij Toos en afscheid nemen van Mark met zijn machine. Overigens meldde Mark dat het aanbod van Floridus geldig blijft, waarvoor hulde! Zo werd het verwerken van de teleurstelling makkelijker.

Een andere oplossing dan met de hand de grond verzetten was er niet, dus de mannen van de Ecowerkgroep hebben de spierballen laten rollen. Een pittige, glibberige klus waar je warm van wordt als de temperatuur rond het vriespunt is! Verse krokkel sneeuw zorgde voor een mooi winters plaatje. In de loop van februari maken Grad en Ko op eigen houtje deze klus af.

Afgesproken is dat de Ecogroep nog nadenkt over de beplanting van deze plek. Er kan gekozen worden om de grond tot rust te laten komen. Dan is er tijd om een plan te maken en de beste plantperiode te kiezen.

Vrijwilligers van IVN West-Friesland beheren samen met Recreatieschap Westfriesland dit stiltegebied voor meer biodiversiteit. Deze natuurwerkdag waren dat de Ecogroepleden Douwe Greydanus, Fred Weel, Tjalling James, Ko Markusse, Han Oranje, Grad den Ouden en Louis van Wegen. Gastvrouw Toos Brink zorgde voor de catering in het Paviljoen, deze keer linzensoep, koffie en suikerbrood.

Ter info: Vrijwilligerspunt Hoorn organiseert al een aantal jaren een Westfriese Beursvloer voor bedrijven die "iets" willen doen in het kader van Maatschappelijk Betrokken

Ondernemen (MBO). Non-profit organisaties uit de regio, die werken met vrijwilligers, hebben behoefte aan hulp op allerlei gebied. Eleonora de Boer en Geert Pietersen hebben als vertegenwoordigers van het IVN- bestuur de bemiddeling geregeld.

De spierballen laten rollen!

foto Toos Brink

Ledenmutatie

Inschrijvingen

30-11-2016	Dhr. G.L.E. de Graaf, Medemblik
13-12-2016	Mevr. R. Petersen - Van den Hoven van Genderen, Zwaag
28-12-2016	Mevr. S van de Wiel, Enkhuizen
28-12-2016	Mevr. H. Faber, Hoorn
28-12-2016	Mevr. M. Folkertsma, Wieringerwerf
10-01-2016	Mevr. Y. Verbeek, Hoorn
10-01-2016	Mevr. S. Jackson, Grootebroek
10-01-2016	Dhr. R. Viset, Hoorn
10-01-2016	Dhr. B. van Kappel, Middenbeemster
10-01-2016	Mevr. C. de Kroon, Enkhuizen
10-01-2016	Mevr. I. de Quack, Enkhuizen
10-01-2016	Mevr. M. Roemer, Venhuizen
10-01-2016	Mevr. I. Obdam, Obdam
10-01-2016	Dhr. F. Jongeleen, Bovenkarspel
10-01-2016	Dhr. R. Kroonenburg, Grootebroek
10-01-2016	Dhr. A. Buijs, Andijk
10-01-2016	Mevr. J. Stringer, Hoorn Nh
10-01-2016	Mevr. T. Schaper, Hoorn Nh
10-01-2016	Dhr. H. Veldhuijzen, Hoorn Nh
10-01-2016	Dhr. A. van der Vlucht, Medemblik
10-01-2016	Mevr. J. Krikke, Medemblik
10-01-2016	Dhr. K. Smit, Opperdoes
10-01-2016	Mevr. J. Schut, Wognum
10-01-2016	Dhr. S. Conijn, Zwaag
10-01-2017	Dhr. S. Ooijevaar, Hoogkarspel
26-01-2017	Dhr. I. Toxopeus, Spierdijk
15-02-2017	Mevr. M. Torenbeek, Oostwoud

Uitschrijvingen

31-12-2016	Mevr. H. Keesman, Enkhuizen
14-01-2017	Mevr. C.D. van Dok-Van Meer, Bovenkarspel
16-01-2017	Mevr. C.M. Kaat-van Dijk, Venhuizen
16-02-2017	Mevr. P. van Zijtveld, Enkhuizen
31-12-2017	Dhr. J. Sijm, Andijk
31-12-2017	Dhr. B. Lanting, Opperdoes

Totaal aantal leden en donateurs: 296

Ik geef de pen door...

De Natuur, daar verwonder ik mij meer en meer over, en jij?

Syl Bajema

Ik weet niet hoe het met jullie zit, maar sinds ik bij het IVN de Natuurgidsopleiding gedaan heb kijk ik met 'opener ogen' naar de natuur om mij heen. Als ik wat zie bewegen, dan gaan mijn hersenen net als kleine tandwieltjes knarsend aan de slag. Wat zou het zijn? Een Ekster, een Merel of toch een Winterkoninkje, met dat pedante Tjeck, tjeck geluid als er onraad is. Dan heb je ook nog dat korte staartje, dat constant omhoog staat. Je kunt bijna niet om de Winterkoning heen, als hij of zij in je tuin bivakkeert. Vaak zit ik met mijn ANWB Vogelgids op schoot, hardop te praten. Het was een groene kop, met een roodbruine zijkant. Geen Smient dus, maar kan het een Wintertaling zijn? Elk seizoen leer ik weer meer van de natuur. Bijvoorbeeld het verschil tussen de Zomer- en Wintereik. Het zit hem o. a. in het wel of niet hebben van een langer steeltje aan het blad (wintereikblad heeft een langer steeltje). Mijn verwondering over de natuur doet mij ook terugdenken aan mijn eigen jeugd in Zuidwest Friesland. Ik woonde op een dorp tussen de koeien, varkens en schapen. Plus Kol- en Grauwe ganzen, Hout- en Watersnippen en de Grutto. Oh, en ik vergeet bijna de Kieviten en het eerste Kievitse (Lippen, Ljipaa). Het plezier van het leven van een kind in

de natuur, zijn me bijgebleven. Datzelfde plezier vond ik terug bij de opleiding voor natuurgids en vorig jaar bij de IVN Natuuroudercursus in Amersfoort.

Als natuurouder wordt je opgeleid om naast een leraar of bevoegde natuurdocent, mee te helpen om kinderen vanaf vier tot twaalf jaar de natuur te laten zien, voelen, ruiken, proeven en horen. Ze leren de natuur zo beter kennen. Wij als beginnende 'natuurouders' kregen steeds opdrachten vanuit de beleving van een kind. Zo kregen wij bijvoorbeeld de opdracht om de lengte van een boom te meten. Nu kun je dit schatten, maar kinderen vanaf een jaar of zeven kunnen al goed rekenen en omgaan met hulpmiddelen. De truc was om met een driehoek op je hoofd, tegenover de boom te gaan staan. Een 'kind' moest dan over het hoofd van de ander naar de boom kijken. De lengte van de persoon onder de driehoek + de stappen vanaf de boom naar de 'meetpersoon', dat was de hoogte van de boom.

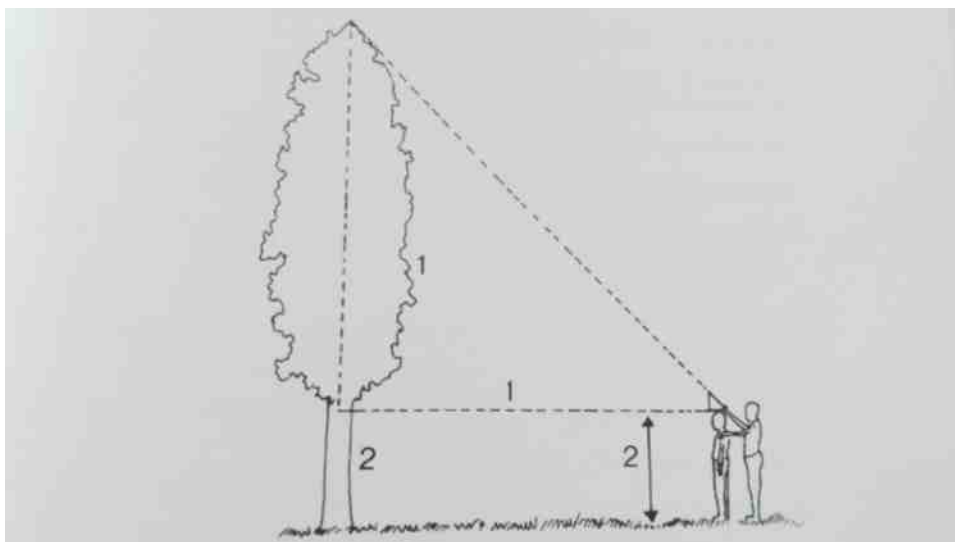
Prachtig toch en het staat in het cursistenboek 'Cursus IVN Natuurouder', waar ik nu natuurlijk onbeschaamd reclame voor maak!

Natuurvrienden: Word weer kind bij de Natuuroudercursus of geef zelf een Natuuroudercursus. De cursus zorgde voor mij voor veel plezier en verwondering.

Ik geef vervolgens de pen door aan één van de docenten (die mogen er om tossen), van onze nieuwe Natuurgidsen-opleiding. De groep is in januari begonnen en ik ben benieuwd wat ze beleven en of er al mooie foto- en natuurmomenten zijn geweest. Ik lees het graag in de nieuwe Alchemilla!

foto: Syl Bajema

Afbeelding uit cursistenboek 'Cursus IVN Natuurouder'

Bij de voorplaat

Hans Verhoeven

De Paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*)

Alle gidsen kunnen er niet aan ontkomen: een van de eerste elementen die je in het Streekbos tegen komt is de Paardenkastanje. In welk seizoen je ook gidst, het is altijd leuk om met de kinderen even aandacht te schenken aan deze markante boom.

In de winter kun je uitstekend de grote plakkerige knoppen zien. Dit zijn de overwinterende bladeren die in het voorjaar uit hun omhulsel knappen. Meteen even vergelijken met de knoppen van omringende bomen (en struiken) die ook de bladeren in kleine knoppen verbergen. De kleverige stof beschermt de knoppen 's winters tegen de kou en in het vroege voorjaar tegen insectenvraat. Omdat er overal nog doppen liggen van de in de herfst geoogste kastanjes weten de kinderen echt wel dat het om de kastanjeboom gaat. Bij navraag vertellen ze dat je van die glimmende dingen leuke poppetjes of dieren kunt maken.

In het voorjaar zie je de bladeren. Groot en bijzonder van vorm. Nu is het tijd om te vertellen waarom deze kastanjeboom Paardenkastanje heet. Dat is een moeilijke vraag en ook zie je aan de blikken van de docenten en begeleidende ouders dat ze ook wel nieuwsgierig zijn. Je breekt dan een volgroeid blad af en vraagt aan de kinderen waar het breukvlak op lijkt. Er is altijd wel een slimmerd die ziet dat het op een paardenhoef lijkt. Vandaar Paardenkastanje. Enthousiaste verbazing alom. Kijk ook even naar het breukvlak. Als het goed is zie je 8 donkere puntjes. Dat zijn de 8 voedingskanaaltjes voor elk bladdeel van het samengestelde blad. Dat is (ook voor de docenten en ouders) een leuk detail. En later in het voorjaar de prachtige bloemen. Ze worden door insecten bestoven en daaruit ontstaan de leuke kastanjes in het najaar.

Dan de excursies in het najaar: je hoeft alleen maar naar de boom toe te lopen en de kinderen zijn niet meer in de hand te houden. Het enige wat ze willen is kastanjes rapen. Dat laten we natuurlijk gewoon een minuutje toe. Als ieder-

een zoveel heeft geoogst dat ze het niet meer vast kunnen houden roep je ze bij elkaar en vragen we: "Wat zijn dat nou?" Eerste antwoord is: "Kastanjes natuurlijk". "Ja, het zijn kastanjes, maar wat zijn die kastanjes nou eigenlijk?" In 95% van de situaties komen ze er niet uit. Toch weten ze het wel! Goed, dan stel ik het anders: "als je zo'n mooie glimmende kastanje in de grond stopt, wat gebeurt er dan?" Dan weten ze allemaal: er groeit een boom uit. Zo, dat blijft hangen: een kastanje is eigenlijk een zaadje. Oh ja, "waarvoor zitten al die vervelende stekels op de schil?" Het blijft akelig stil. "Dat is om de noten te beschermen tegen opeten, zoals Wilde zwijnen wel doen." Gelukkig komen die hier niet voor in het Streekbos.

Als de bladeren vallen kun je ook nog eens laten zien dat het breukvlak op een paardenhoef lijkt.

In alle jaargetijden kun je ook nog wijzen op het gedraaid groeien van de stam. De Paardenkastanje is een van de weinige bomen die gedraaid groeit.

Mijn ervaring is dat je altijd hoort van de docenten en ouders dat ze er ook wat van hebben geleerd. Dat is mooi meegenomen. Het blijft in alle seizoenen een boeiende boom waarover veel te vertellen valt met bovendien een majestueuze uitstraling.

Paardenkastanje in bloei
foto Hans Verhoeven

Knop en breukvlak van het oude blad.
foto Hans Verhoeven

Bloeiend speenkruid - foto Lisbeth van Lintel

Scharrelkids

Jouw pagina met ditjes en datjes

In de winter hebben de slakken zich verstopt. Maar nu zie je ze weer. Merels en vooral lijsters vinden ze lekker. De lijster slaat de slak stuk op een steen. Hoe noem je zo'n plek met kapotte slakkenhuisjes?

De Smidse

Lange lange langzaamaan
Heeft geen pootjes om op te staan
Heeft een huisje op zijn rug
Hoef niet haastig, hoeft niet vlug
Langzaam glijdt hij langs een takje
Weet je 't al?
Het is een.....

Lijster op zoek naar eten.

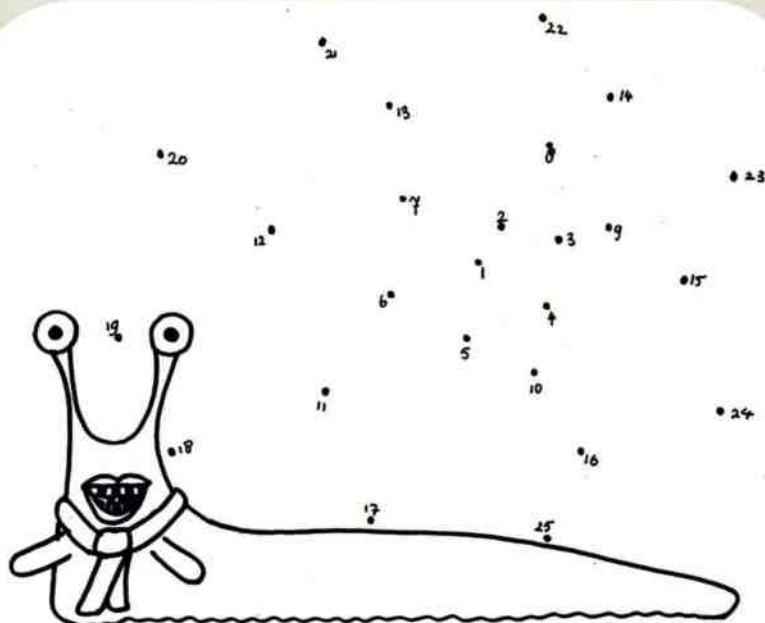

slakje

tsitsitsitsitsitsi-tjoe-ie-ò

Speenkruid is één van de eerste bloemetjes die je ziet. Schep er eens ééntje uit en kijk naar de wortel. Nu snap je wel waarom het speenkruid heet.

Hoe ziet de slak eruit? Teken het huisje en begin bij nr. 1

Sponsors algemeen

WFO

mr. Hans van der Horst
mr. Anna Bakker
mr. Kees van Duin

Net iets meer notaris

Burgemeester Schrijnderlaan 2 . 1613 JW . Grootebroek
Zuiderkerklein 9 . 1601 HK . Enkhuizen
T (0228) 51 24 44 . F (0228) 51 52 03
info@wfonotarissen.nl . www.wfonotarissen.nl

ABZ SEEDS
GOURMET STRAWBERRIES

*Internationaal specialist
in aardbei F1 hybriden*

ABZ Seeds is een Hollands veredelingsbedrijf welke zich volledig toelegt op de ontwikkeling van F1-hybride aardbeirassen, vermeerderd door zaad.

Met onze aardbeiplant Delizz® kan iedereen op een eenvoudige manier thuis aardbeien kweken.

Vanuit ons mooie pand Holland Strawberry House aan de Vleetweg in Andijk werken wij met een enthousiast team aan de verdere ontwikkeling van F1-hybride aardbeirassen, omdat wij iets willen betekenen voor liefhebbers van aardbeien over de gehele wereld.

Vleetweg 12 | 1619 PR Andijk | Holland
T: +31 228 515280 | info@abz-strawberry.nl
www.abz-strawberry.com

HOLLAND STRAWBERRY HOUSE

Sponsors boothuis

Westfriesland fonds

Rabobank

Stichting Hervormd Weeshuis Grootebroek

Autobedrijf Julius B.V.

Sponsor uitdiepen plas Ecoproject

incotec

the seed enhancement company

in

West-Friesland
bedankt al deze
sponsors van harte voor
hun bijdrage!

Natuurgidsenopleiding 2017-2018 gestart

Astrid Bijster

Op 10 januari zijn we gestart met een nieuwe Natuurgidsenopleiding met 29 cursisten.

De aanleiding om versneld weer te starten was de toch nog behoorlijke reservelijst. Op het moment van het schrijven van dit verslag hebben we de eerste cursusavonden en praktijkbijeenkomsten er al op zitten.

De eerste fietstocht door het landschap was schitterend met Hollandse luchten en flinke hagelbuien. Toch wel koud en heftig. Maar we hebben genoten van de mooie route die Tjalling en Nico hadden uitgezet.

Daarna gingen we wilgen knotten met zijn allen en erwtensoep eten. Een goede manier om elkaar te leren kennen. Rob Rijswijk van de knotgroep had dit prima georganiseerd. De derde bijeenkomst was in het Streekbos en ging om boomknoppen determineren in de sneeuw deze keer. Best nog wel lastig. En wat zie je nog meer aan bomen in de winter. En alweer in de kou en mist gingen de cursisten met al hun zintuigen ontdekkingen doen in het Streekbos. Leuk was de vondst van overwinterende lieveheersbeestjes in

een boom. Dat krijg je ervan als je een boom heel intensief bestudeert met al je zintuigen. De gedichtjes aan het einde gingen opvallend vaak over mist en kou. Iedere keer maakt een cursist mooi verslag van de praktijkbijeenkomst.

Tijdens de cursusavonden hebben diverse docenten al een les gegeven en hebben verschillende cursisten al een korte spreekbeurt of een natuurmoment gehouden of een duurzaamheidsartikel besproken.

Buiten de lessen om observeren ze een jaar lang een boom in hun buurt. De komende maanden kunnen andere IVN-ers de cursisten overal tegenkomen, onder andere tijdens het lopen van hun stages.

Als Cursusteam zijn we met behulp van vele docenten van onze afdeling de komende tijd erg druk met de Natuurgidsenopleiding. Maar we krijgen er ook veel voor terug.

Tijdens de volgende Alchemilla is er hopelijk plaats voor een verslag van het Texelweekend van de Natuurgidsenopleiding. Het liefst van een cursist..

Alle cursisten succes en veel plezier met het vervolg van de Natuurgidsenopleiding.

Gedicht voor u opgezocht door Joke Tilgenkamp (eigen foto)

Kleine, grote schelp

Groot is de zee,
wijd is het strand;
klein is de schelp in mijn hand.

Maar in dat kleine ding
hoor ik de grote zee
ruizen en suizen.

En ik zoem en ik zing
heel zacht,
heel zacht mee

jooie9595

Bron: Plazilla.com/gedichten voor school, sept. 2012,
van leerlingen in voortgezet onderwijs, klas 1 t/m 5.

Indien onbestelbaar retour: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

